

TELEVİZYON PROGRAMLARININ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ YERİ “SUSAM SOKAĞI ÖRNEĞİ”

Selin YILMAZ
İstanbul Kültür Üniversitesi
selin_jesc@hotmail.com

ÖZ

Bu çalışmada televizyon programlarının çocuklar üzerindeki etkisi incelenmiştir. 2 – 6/7 yaş arası çocuklarda görsel ve işitsel algının öğrenim düzeyine etkisi incelenmiştir. İşlem öncesi döneme ait Nesnelere algılamaya, anlamlandırmaya çalışırlar. Araştırma örneklemini olarak susam sokağı programı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Zekâ, algı, görsel, işitsel, susam sokağı, televizyon programları.*

TELEVISION PROGRAMMES OF EDUCATIONAL PLACE ON THE CHILDREN “SAMPLES OF SESAME STREET”

ABSTRACT

In this study, television programmes effect watched on the children. The children aged 2 – 6/7 years were examined the effect of educational level of visual and auditory perception. The perception of children of pre – operational power is high. Period is the most powerful level of intelligence and perception. They try to perceive and sense objects. Sesame Street program as research sample was examined.

Keywords: *intelligence, perception, visual, auditory, Sesame Street, TV programmes.*

GİRİŞ

Kuşaktan kuşağa aktarılan mitler, efsaneler, hikâyeler sözlü geleneğin parçasıdır. Daha sonra yazılı kültür ile kayıt altına alınmışlardır. Televizyon ile birlikte reklamlar, belgeseller, diziler, programlar hedef kitle üzerinde zaman zaman öğretici bir öge olmuştur. Çizgi filmler, çocuk programları özellikle çocuklar üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Çocuklar ilk olarak görsel ve işitsel algı ile çevrelerini tanırlar. Çocuk programlarının ve çizgi filmlerin birçoğu bu noktada öğretici bir etkiye sahiptir.

Görsel kültür kavramı güncel sisteme uyarlanan, bireyden topluma yayılan, kitle iletişimin yarattığı teknoloji temelli bir yeni dünya anlayışı ve işleyişine işaret ederek, günlük yaşamdan sosyo-politik ilişkilere, çevre ve siyasete dek genişleyebilen küresel kültürün toplum üzerindeki müdahalesini temsil eder. Güncel sistemin görsel kültürü televizyonlarda, müzelerde, mağazalarda, tiyatrolarda, reklam bilbordlarında, bilgisayarlarda, alışveriş merkezlerinde yoğun bir şekilde etkilerini göstermektedir. (Aykut, (2013) s.705 – 714)

Alev Parsa görsel kültürü, görsel deneyimin sosyal, kültürel incelemesi ve insanın gördüğü şeyi nasıl yorumladığıyla ilgilenen disiplinler arası bir yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Malcolm Barnard görsel kültürü “görsel olan” ve “kültürel olan” kavramlarının bileşimiyle açıklamaya çalışır. Ona göre görsel kültür görülebilen her şeyi kapsamaktadır. (Mamur, (2012) 12. 3)

Tavin tarafından yapılan üç tanımı vardır.

1. Kalıcı şekilde görüntüler yoluyla etkilenen insan deneyiminin kültürel bir durumu; görebilmek için yeni teknolojileri görmek, resmetmek ve gösterebilmek için yeni pratikler,
2. Kapsamlı bir dizi görüntü, nesnelere ve düzenekler,
3. Farklı görsel manifestolar ve kültür deneyimlerini araştıran ve yorumlayan eleştirel bir çalışma alanı.

Biliş, organizmanın bilinçli olarak nesnelere bilgisine ulaşmasıdır. Kavramların öğrenilmesi bilişsel yolla gerçekleşir. Kavram, herhangi bir nesne ya da olayın temel öge ve özelliklerini birleştirerek ona kavranabilirlik kazandıran düşünsel bütünlüktür. (www.nkfu.com/bilissel-ogrenme-nedir-turleri-ornekler)

Bir araştırma alanı olarak görsel kültür açısından ele alınan medya değerlerin yorumu ve analizini yapar ve bir görsel kültür pratiğini yani izleyiciyle bir ekran kültürü olarak ima edilen görüntü arasındaki ilişkiyi ele alır. (Aykut, (2013) s.705 – 714)

Kısacası, görsel kültür insanların yaşamını biçimlendiren düşünceleri ve öyküleri temsil etmesinden dolayı önemlidir. (prezi.com/-tdkfnosva45/gorsel-kultur)

Bilişsel öğrenme, insan ya da hayvanın, geçirmiş olduğu yaşantılar sonucu, bilgiyi işleme tarzında meydana gelen değişiklik olarak tanımlanabilir. Bilişsel öğrenme; yer öğrenme, model alarak öğrenme, kavrayış yoluyla öğrenme ve öğrenme kurulumları gibi farklı öğrenme biçimlerini de içine alır. (Sınav Dershanesi Felsefe Grubu Kitabı, 2010. S.76 – 77)

Bu kuramı ortaya atan, ünlü psikolog Jean Piaget'tir. Piaget, özellikle çocuklar üzerinde yaptığı deneylerde, zekânın belli yaş dönemlerine göre ortaya koyduğu özellikleri ve bunların ortaya çıkardığı davranışları belirlemektedir. Piaget, zekâ gelişim evrelerini 4 aşamada incelemiştir;

Duygusal - Devimsel Evre: Çocuğun iki yaşına kadar olan dönemini kapsar. Bu dönem dış dünyanın duyularla anlaşılmasına çalışıldığı ve zihinde bazı imgelerin oluştuğu evredir.

İşlem Öncesi Evre: Çocuğun 6 -7 yaşlarında olduğu döneme denk düşer. Bu evrede objeler bir bütün olarak algılanmaya başlanır. Çocuk görüneni gördüğü gibi ya da algıladığı gibi değerlendirir. Bu dönemde büyük küçük, az çok gibi yargılar kullanılmaya başlanır. Nesnelere imgeler ve kelimelerle temsil edilmeye başlanır. Dil kullanımı bu dönemde öğrenilir.

Somut İşlemler Evresi: Çocuğun 11 yaşına kadar olan dönemini kapsar. Bu dönemde objeler arasındaki değişimler kavranabilir, bilgiler sistemli ve mantıklı bir şekilde işlenir.

Soyut İşlemler Evresi: Bu dönem ergenliğe kadar sürer. Birey bu dönemde soyut düşünmeyi, ilişki kurabilmeyi, mantıklı çözümler üretebilmeyi, mantıklı akıl yürütmeler yapabilmeyi, karmaşık problemlerin içinden çıkabilmeyi başarabilecek noktaya gelir. (Sınav Dershanesi Felsefe Grubu Kitabı, 2010. S. 112)

Piaget teorisi, bilme, anlama/ yorumlama ve öğrenme eylemlerini gerçekleştirmeyi sağlayan zihinsel etkinliklerin genel adıdır. Bilişsel gelişim insanın doğumundan başlayarak anlama/yorumlama ve öğrenme biçiminde hem nitelik hem de içerik açısından giderek yetkinleştiği bir sürece işaret etmektedir. (Wikipedia)

GÖSTERİ ÇAĞI

Yirminci yüzyıldan itibaren başlayan tarihsel süreci görsel çağ olarak adlandırabiliriz. Önceki konularda bunlara değinilmiştir. Araştırmalar beynimize yerleşen bilginin yüzde 75'inden fazlasının görsel süreçler sonunda oluştuğunu ortaya koyuyor. Gözlerimiz ile gördüğümüzde görsel olarak iletişime geçmiş oluyoruz. XX. yüzyıl kültürü içerisinde yer alan görme, bakma, izleme, gözetleme gibi eylemler okumayla ilgili eylemlerin ve kültürün bir devamı olarak ortaya çıktı. XXI. yüzyılın ilk on yılı içerisindeyken içinde bulunduğumuz dönem, temelde kelimelere ve sayılara dayanan "bilgi çağından" çok daha kapsamlı görseller, görüntüler ve semboller içeren bir "görsel çağ" ifade etmektedir. Geçmiş dönemlerde farklı ülkelere ve topluluklara ait dilleri anlamak gerekirken içinde bulunduğumuz dönemde görselleri çözümlenmemiz, anlamamız gerekmektedir. Diller arasında çeviriye dayanan bir süreç gerekirken, içinde bulunduğumuz dönemin görselleri için ortak bir anlama ve anlaşma noktası bulabilmemiz gerekiyor.

İçinde bulunduğumuz görsel çağı tanımlayan belli başlı özelliklerden bahsetmemizde fayda var:

1. Hayat her zamankinden çok daha fazla görsel. Çağdaş hayatın çoğu bölümü ekranlar üzerinde gerçekleşiyor. Bu doğrultuda, insan deneyimi her zamankinden çok daha fazla görsel ve görselleştirilmiş durumda.
2. Algılarımız ve özellikle görsel algılarımız kültürel temellere bağlı hareket ediyor. Hayatımızda yer alan görseller ve görsellere iliştilirilmiş olanlar sosyal, politik ve kültürel hayatımızdan yararlanıyor. Görme biçimimiz ve gördüklerimize bağlı olarak verdiğimiz tepkiler temellerini kültürümüzden alıyor. Bu bağlamda, görseller de sosyal olarak inşa edilmiş oluyor.
3. Görme, öğrenilen bir etkinlik halini aldı. Algılama kültürel etkenlere ve geçmiş görsel deneyimlere bağlı olarak gerçekleşiyor.
4. Yazılı ve görsel iletişim arasında fark var. Yer alan araştırmalar görsel iletişimin farklı bir durum üzerinden hareket ederken yazılı iletişimin daha farklı anlaşma biçimleri üzerinde hareket ettiğini ortaya koyuyor. (Görsel Kültür, 2011)

Alfabeyi öğrenirken söylediğimiz şarkılar olmuştur. Bu şarkıları söylerken esas amaç, çocukların görmeye başladıkları harfleri hatırlamaya çalışmalarına yardımcı olmaktır. Aynı şekilde, her harfi hatırlamamıza yardımcı olacak eşyalardan veya meyvelerden yararlanmaya çalıştığımızı da hatırlamışsınızdır. “E” dediğimiz zaman “Elma” fotoğrafı veya çizimi kullandığımızı hemen hatırlayabilirsiniz. (Görsel Kültür, 2011. 5. 143 – 144)

Dünyada, televizyonun, Amerika’dakiyle aynı teknoloji olsa bile, bildiğimiz halinden tamamen farklı bir araç olduğu pek çok yerin bulunduğunu söyleyebiliriz. Burada, halkın çoğunluğunun televizyon aygıtına sahip olmadığı ve olanlarınsa yalnızca bir aygıtı sahip olduğu, yalnızca tek bir kanalın izlenebildiği, televizyonun program saatine uygun işlemediği, çoğu programın amacının hükümet ideolojisi ve politikasının desteklenmesi olarak saptandığı, reklamların henüz bilinmediği, esas görüntünün “konulan kafalar” olduğu, televizyonun çoğunlukla sanki radyoymuş gibi kullanıldığı yerler kastedilmektedir. (Postman, 2014. S. 100)

Eğlence, televizyondaki her türlü söylemin üst – ideolojisidir. Neyin gösterildiğinin ya da hangi bakış açısının yansıtıldığının hiçbir önemi yoktur; her şeyin üstünde tutulan varsayım, hepsinin bizim eğlenmemiz ve haz almamız gözetilerek sunulmasıdır. Yani, düşünmeyi sağlamak değil, alkış almak. (Postman, 2014. S. 102 – 105)

Televizyon bizim kültürümüzde kendisiyle ilgili bilgi edinmenin esas aracıdır. Bu yüzden televizyonun dünyayı nasıl sunduğu, dünyanın doğru biçimde nasıl sunulacağına da modelini oluşturur. Üstelik eğlencenin her türlü söylemin metaforu biçimini alması yalnızca televizyon ekranı ile sınırlı değildir. Aynı metafor ekranın dışında da egemendir. Bir zamanlar politika, iş, din, eğitim, hukuk ve diğer önemli toplumsal alanlardaki üslubu tipografinin belirlemesi gibi, şimdi de ipleri eline geçiren televizyondur. Amerikalılar mahkeme salonlarında, okul sınıflarında, çalışma odalarında, yönetim kurulu odalarında, kiliselerde, hatta uçaklarda artık birbirleriyle konuşmamakta, tersine birbirleriyle eğlenmektedirler. Karşılıklı olarak alıp verdikleri artık, fikirler değil, imajlardır.

Örneğin Chicago’da, Roma Katoliği olan Peder Greg Sakowicz dinsel vaazını rock’n roll müziği eşliğinde verir ve şu sözü söyler; “Kutsal olmak için sıkıcı olmak zorunda değilsiniz.” (Postman, 2014. S. 107)

New York City’deki St. Patrick’s Katedrali’nde görevli Rahip John J. O’Connor New York Başdiyakozluğu Başpiskoposu olarak atanmasıyla ilgili espri yaparken New York Yankee Beysbol takımının kepinin giymişti. Sakowicz kutsal olmak için sıkıcı olmak gerekmediğine inanırken, O’Connor anlaşılabilir kutsal olmak da gerekmediğine inanmaktadır.

1984’te hem WCBS – T hem WNBC – TV tarafından büyük bir coşkuyla bildirildiği üzere, Philadelphia’daki devlet okulları, ders konularının çocuklara şarkılarla öğretilmesini öngören bir deneye girişmişlerdi. Bu fikri geliştiren Mr. Jocke Henderson, hem matematik ve tarihi hem de İngilizceyi rock müzik eşliğinde öğretirken öğrencilere dersleri daha fazla sevdirmeyi planlamaktadır. Bu fikrin ilk öncüsü Children’s Television Workshop’tu. Onların hazırladığı “Susam Sokağı”

programı, eğitimin eğlenceden ayrılamayacağı fikrinin pahalı bir örneğini temsil eder. Ancak Mr. Henderson'ın da bir üstünlüğü vardır. “Susam Sokağı” yalnızca okumayı hafif bir eğlence dozuyla öğretmeyi amaçladığı halde, Philadelphia'daki deneyle amaçlanan, sınıfı bir rock konseri yerine çevirmektedir. (Postman, 2014. S. 107 – 109)

Bütün bunlardan çıkarabileceğimiz anlam şudur: Bizim kültürümüz işlerin, Bilhassa önemli işlerin yürütülmesinde yeni bir yol izlemeye başlamıştır. Her geçen gün gösteri olan şeyleri birbirinden ayırmak zorlaştıkça kültürümüzün söyleminin niteliği de değişmektedir. Rahiplerimiz, başkanlarımız, cerrahlarımız, avukatlarımız, eğitimcilerimiz ve televizyon habercilerimiz, kendi disiplin alanlarının gerekliliklerini karşılamaktan ziyade iyi bir şovmenliğin gerektirdiği davranışlara kafa yormaktadırlar. Irving Berlin “There's No Business But Show Business” dese yeterdi. (Postman, 2014. S. 112)

TELEVİZYON PROGRAMLARININ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ YERİ

1969'da yayına başladığı zaman, çocukların, anne - babaların ve eğitimcilerin severek benimseyecekleri “Susam Sokağı” kadar daha sağlam bir girişim olamazdı. Çocuklar programı sevdiler, çünkü izledikleri reklamlardan onun televizyondaki en ustaca hazırlanmış eğlence programı olduğunu seziyorlardı. Henüz okula gitmeyen, hatta okula yeni başlamış çocuklar açısından bir televizyon dizisinden bir şeyler öğrenmiş olmak fikri tuhaf görünmüyordu. Üstelik televizyonun onları eğlendirmesi çok olağan sayılıyordu.

Anne – babaların “Susam Sokağını” sevmelerinin çeşitli nedenleri vardı. Bu nedenlerden birisi, çocuklarının televizyon izlemelerini kısıtlayamamalarından ya da kısıtlamamalarından dolayı kapıldıkları suçluluk duygusunu hafifletmesiydi. “Susam Sokağı”, dört ya da beş yaşındaki bir çocuğun kendisi için hiç olmayan bir şekilde saatlerce televizyon ekranının önüne çakılıp kalmasına izin vermeyi haklı gösterir gibiydi. Programda şirin kuklalara, ünlü kişilere, tatlı ezgilere ve hızlı geçişlere yer verilmesinden çocukların zevk alacağı kesindi ve program buna bağlı olarak çocukların eğlenceyi seven bir kültüre girmeye yeterince hazırlanmalarına hizmet edecekti. Eğitimciler gelince, “Susam Sokağını” genel olarak onlar da onaylıyorlardı. (Postman, 2014. S. 159 – 160)

ARAŞTIRMA ŞEMASI

Araştırmanın Adı	Konusu	Amacı	Yöntemi	Sınırlılıklar	Evren	Örneklem
TV Çocuk Programları	TV Çocuk Programlarının, 2 – 6/7 Yaş Çocuklar Üzerindeki Etkisi	TV Çocuk Programlarının 2 – 6/7 Yaş Çocuklar Üzerinde Olumlu Bir Etkisi Vardır.	Focus Grup	10 Çocuk	2 -6/7 Yaş Arası Çocuklar	Susam Sokağı

Tablo:1 Araştırma Şeması

Televizyon programlarının çocuklar üzerindeki etkisini incelemek üzere 10 kişilik 2-6/7 yaş arası çocuklar üzerinde “Susam Sokağı” programının etkisi gözlemlenmiştir. Focus grup işlem öncesi (2 – 6/7 yaş) 10 çocuktan oluşmaktadır. İşlem öncesi döneme ait çocukların algı gücü yüksektir. Yani 2 – 6/7 yaş çocuklar bu dönemde birçok şey öğrenebilirler. Zeka düzeylerinin ve algılarının en güçlü

olduğu dönemdir. Nesnelere algılamaya, anlamlandırmaya çalışırlar. “Susam Sokağı” programı öğretici bir çocuk programı olarak bilinmektedir. Buna göre programın öğretici olup olmadığı ve çocuklar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın Bulguları

- 6 Kız ve 4 Erkek Çocuk
- Çocukların hepsi 3 – 6 yaş, yani işlem öncesi dönem yaşlarındadır.
- 4 yaşındaki çocuklar kreşe gitmektedir, 5 – 6 yaşındaki çocuklar anasınına gitmektedir.

1. Kütüphane ne işe yarar?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Bilmiyorum - Çok kitap olan yer - Bulamadığımız kitapları bulduğumuz yer - Çok fazla araştırma kitabı olan yer - Arabaların olduğu kitaplar var - Uçakların olduğu kitaplar var. - Çok fazla araştırma ve ders kitapları olan yer	<ul style="list-style-type: none"> - Çeşitli kitapların bulunduğu yer - İstedığınız kitabı bulacağınız yer.

Programı izlemeden önce 3 yaşındakilerin bu soru hakkında bir bilgileri yoktur. Ancak diğer çocuklar sevdiği konular hakkında ya da birçok kitabın, birçok araştırma kitabının bulunduğu yer olarak cevap vermişlerdir. Kısmen doğru olan cevaplar, programı izledikten sonra da olumlu bir etki yaratmıştır. Çünkü bütün çocuklar hemen görseli hatırlayarak doğru yanıtı vermişlerdir. Bunun etkisi bir sonraki soruda görülmektedir.

2. Kütüphanede nasıl davranmalıyız?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Bilmiyorum - Şarkı söylememeliyiz - Kitapları yırtmamalıyız. - Yüksek Sesle Konuşmamalıyız	<ul style="list-style-type: none"> - Süt ve kurabiye yok - Sessiz olmalıyız. - Bisiklet, kurabiye kitapları bulunur

İzlemeden önce alınan cevaplar kısmen doğrudur. İzledikten sonra ise çocuklar görseldeki kurabiye canavarını ve cevaplarını hatırlamışlardır. Doğru cevabı verdikten sonra hatırladıkları görseli anlatarak aynı yanıtları kullanmış ve muziplik yapmışlardır. Hem eğlenip hem de öğrenmişlerdir.

3. “Apple” burada ne yazıyor ve bu kelime ne demek?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Annemin telefonu, Babamın telefonu - İphone - Babamın telefonu - Candy Crush, Temple Run - Oyun indirme yeri, Subway Surf 	<ul style="list-style-type: none"> - Elma - Apple diye okudular. - İngilizce olduğunu bildiler. - Banana, orange diye örnek verdiler.

İzlemeden önce anne ve babalarının kullandıkları telefon markası, telefondaki oyunlar, aplikasyon akıllarına gelen ilk cevaplardır. Ancak izledikten sonra bir meyve olduğunu ve Türkçe - İngilizce isimleri söylemişlerdir. Ve diğer meyvelerden İngilizce olarak örnek vermişlerdir.

4. Cookie Monster'ın en sevdiği yiyecek nedir?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Mavi Canavar - Kurabiye seven canavar - Bende kurabiye istiyorum. - Çikolatalı Kurabiye 	<ul style="list-style-type: none"> - Kurabiye

İzlemeden önce çeşitli doğru cevaplar verilmiştir. Ancak izledikten sonra mavi canavar tanınmış ve kurabiye doğru yanıtı verilmiştir.

5. 1'den – 10'a kadar sayınız?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - 5'e kadar saydı (5 Dakika Klişesi) - Saydılar. - 100'e kadar Türkçe, 10'a kadar İngilizce saydılar. 	<ul style="list-style-type: none"> - 20'ye kadar saydılar. (İngilizce ve Türkçe)

İzlemeden önce saymışlardır. 3 yaşındakiler ise sürekli olarak 5 dakika klişesinden bahsederek 5'e kadar saymışlardır. Ancak izledikten hepsi doğru saymıştır. 20'ye kadar da İngilizce saymışlardır. Ve de sayıları şarkı olarak söylemişlerdir. Çünkü görselde sayılar müzikal olarak anlatılmıştır. Burada çocukların işitsel algı gücü ön plandadır.

6. Dünya'da kaç kıta var?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra

<ul style="list-style-type: none"> - Asya, Avrupa, Afrika - Asya, Avrupa, Amerika - Asya, Avrupa, Amerika, Afrika	<ul style="list-style-type: none"> - Hepsini söylediler.
--	---

İzlemeden önce hepsi bilinmemiştir. İzledikten sonra ise hepsi söylenmiştir.

7. Mona Lisa'yı kim çizdi?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - O bir resim mi? - Da Vinci - O nedir?	<ul style="list-style-type: none"> - Leonardo Da Vinci Mona Lisa'yı çizen ressamdır. - İtalyandır. - Gülümseyip, gülümsemediğine karar verilemeyen kadın

İzlemeden önce kim olduğunu tam olarak bilememişlerdir. Sadece soyadı söylenmiştir. Ancak izledikten sonra daha detaylı bilgiler söylemişlerdir. Kim oluşu, tam adı, nereli oluşu ve tablonun içeriğinden bahsetmişlerdir.

8. Tavşan, Sincap ve Farenin en sevdiği yiyecekler nelerdir?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Havuç, Peynir - Fındık, Peynir - Havuç, Fındık/Ceviz, Peynir - Hepsi bildi.	<ul style="list-style-type: none"> - Hepsi bildi ve bunu bir şarkıyla ezberlediler. - Aslan, kaplan etçildir dediler. - Zürafa boynu uzun olan hayvandır. Ve ağaç yapraklarını yer.

İzlemeden önce doğru cevaplar verilmiştir. İzledikten sonra şarkı olarak söylemişlerdir. İzledikleri bölümden detaylı örnekler vermişlerdir.

9. Topu havaya atsam yere düşer mi? Neden?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Evet (Nedenini söylemediler.)	<ul style="list-style-type: none"> - Havaya atılan her şey yere düşer. Buna yer çekimi denir.

İzlemeden önce doğru yanıt vermişlerdir. Fakat nedenini söylememişlerdir. İzledikten sonra ise nedenini de söylemişlerdir. Programdaki gibi şakalaşmışlardır. Havaya attıkları topu hiç yere düşürmeden birkaç dakika oyun oynamışlardır.

10. Bir haftada kaç gün var?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
- 7	- Haftanın günlerini söylediler.

İzlemeden önce sayı olarak söylemişlerdir. İzledikten sonra ise günleri şarkı olarak söylemişlerdir.

11. Haftanın günlerini söyleyiniz?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
- İki gün eksik söylendi - İki gün karıştırıldı. - Hepsi doğru söylendi.	Hiç karıştırmadan İngilizce şarkı olarak söylediler.

İzlemeden önce karıştırdılar ve eksik söylediler. 5 çocuktan doğru cevap alınmıştır. Ancak izledikten sonra İngilizce şarkı olarak söylenmiştir. Daha sonra da aylar İngilizce şarkı olarak söylenmiştir.

12. Ü harfi ile başlayan bir şey söyleyiniz?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
- Üzüm	- Ütü, Ülke dediler. - Bir tanesi arkadaşının adını (Ümit) söyledi.

İzlemeden önce tek bir örnek verilmiştir. İzledikten sonra ise örnekler artmıştır.

13. Penguen bir kuş türü müdür?

--	--

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Oyuncak - Balık gibi yüzer - Kuş ama uçamaz 	<ul style="list-style-type: none"> - Kanatları olmayan, uçamayan bir kuş türüdür. - Kutuplarda yaşar, - Balık yer. Hızlı yüzer.

İzlemeden önce kısmen doğru cevaplar verilmiştir. Bir kısmı ise oyuncak demiştir. Ancak izledikten sonra nerede yaşar, ne yer, yüzer mi, uçar mı? ...vb olarak detaylı cevaplar vermişlerdir.

14. D harfi ile başlayan bir şey söyleyiniz?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Davul - Domates - Doktor - Dede 	<p>-Dondurma, Dangerous, dinosaur, dentist, door, dog,</p>

İzlemeden önce doğru örnekler verilmiştir. İzledikten sonra ise İngilizce, Türkçe örnekler verilmiştir. Çünkü izledikten sonra söyledikleri kelimeler programda görsel olarak verilmiştir. Görsel algının gücü ön plandadır.

15. Renkleri söyleyiniz.

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Renkleri hepsi bildi. 	<ul style="list-style-type: none"> - İngilizcelelerini de söylediler. Pembe, kahverengi, laciverti eklediler.

İzlemeden önce doğru cevap verilmiştir. İzledikten sonra İngilizce söylenmiştir. Birkaç renkte eklenmiştir.

16. Aşağıdaki şekillerin isimlerini söyleyiniz.

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - 4 temel şekli söylediler. Ovale, yumurta dediler. - 5 tanesi hepsini bildi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hepsini bildiler.

İzlemeden önce dört temel şekil söylenmiş ve ovale yumurta denmiştir. Diğerleri ise hepsini bilmiştir. İzledikten sonra ise hepsi bilmişlerdir.

17. İtfaiye arabası ne renktir? Ne işe yarar?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Kırmızı - Yangın için	<ul style="list-style-type: none"> - Kırmızı renklidir. Yangını söndürmek için uzun su hortumu bulunur. İnsanları kurtarmak için uzun bir merdivende vardır.

İzlemeden önce sadece kırmızı ve yangın için olduğu söylenmiştir. İzledikten sonra ise ne olduğu, rengi, ne amaçla kullanıldığı, kullandıkları araçları söylemişlerdir. Görselde bir hikâye olarak anlatılmıştır. Ve bu hikâye çocukların aklında kalmıştır.

18. “Arada” kelimesi ne anlama gelir?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Koltuğun arasına oyunağım düştü. - Eşyaların arasında tokam kayboldu. - Ekmeğin arasına annem domates ve peynir koyar.	<ul style="list-style-type: none"> - Programa göre; “iki canavarın arasındayım. Sağımda bir canavar, solumda bir canavar ben aradayım.” Dediler.

İzlemeden önce kelimeyi kullandıkları örnekler vermişlerdir. Ancak tam olarak anlamlandıramamışlardır. İzledikten sonra ise programdaki şarkıyı söylemişlerdir. Arada kelimesini anlamlandırmışlardır.

19. Maymunların en sevdiği yiyecek nedir?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Hepsini bildi.	<ul style="list-style-type: none"> - Maymun sesi yaptılar. Muz istediler.

İzlemeden önce hepsi bilmiştir. İzledikten sonra maymun sesi yapıp, muz istemişlerdir.

20. Hangisi ağır, hangisi hafif?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Hepsi bildi.	<ul style="list-style-type: none"> - Kağıt, pamuk hafif dediler. - Bilye, bowling topu ağır dediler. Örnekleri arttırdılar.

İzlemeden önce hepsi doğru yanıt vermiştir. İzledikten sonra ise örnekleri çoğalmışlardır.

21. Kaç tane mevsim vardır?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Sonbahar unutulmuştur.	<ul style="list-style-type: none"> - Hepsini saydılar ve İngilizce de söylediler.

İzlemeden önce sonbahar unutulmuştur. İzledikten sonra hepsini doğru söylemişlerdir. İngilizce şarkı olarak da söylemişlerdir.

22. Karşıdan karşıya geçerken neler yapmalıyız?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - Annemizin elini tutarız. - Önce sağa sonra sola bakarız.	<ul style="list-style-type: none"> - Önce sağa, sonra sola sonra tekrar sağa bakılır. Trafik işaretlerine dikkat edilir. Yaya geçidinden geçilir.

İzlemeden önce kısmen doğru yanıtlar vermişlerdir. Ancak izledikten sonra gerçekten ne yapılması gerektiği ile ilgili doğru yanıt vermişlerdir. Programda bununla ilgili bir şarkı söylenmiştir. Çocuklarda şarkıya eşlik ederek konuyu canlandırarak yanıt vermişlerdir.

23. Kurabiyelerin boyutlarını söyleyiniz? (Sırasıyla)

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Hepsi bildi - Küçük – orta - büyük	<ul style="list-style-type: none"> - İngilizce söylediler.
--	--

İzlemeden önce söylemişlerdir. İzledikten sonra ise İngilizce olarak söylemişlerdir.

24. Üçgenin kaç kenarı vardır?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - İki çocuk bilemedi.	<ul style="list-style-type: none"> - Bildiler. Ve örnek verdiler. Kulah, Çatı, Doritos, peynir

İzlemeden önce 3 yaşındakiler bilememişlerdir. İzledikten sonra ise doğru yanıt vermişlerdir. Ve örnekler vermişlerdir.

25. Karenin kaç köşesi vardır?

İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzlemeden Önce	İşlem Öncesi (2 – 6/7) Yaş arası Çocuklar Susam Sokağı Programını İzledikten Sonra
<ul style="list-style-type: none"> - 6 kişi köşenin ne demek olduğunu anladı.	<ul style="list-style-type: none"> - Bildiler. Kenarları eşit ve dört köşe ile birleşir. Salonun köşesi, masanın köşesi, odanın köşesi.

İzlemeden önce 6 çocuktan 4'ü köşenin ne demek olduğunu anlamlandıramamıştır. Ancak izledikten sonra bütün çocuklar köşenin ne olduğunu bilmiştir. Örnekler vermiş ve oyun oynamışlardır.

ARAŞTIRMA SONUÇ

Yapılan ankette, programı izlemeden önce sorulara çocukların bir kısmının cevap verdiği görülmektedir. Tamamı doğru olan cevapların çoğu kreşe giden ya da 5 -6 yaşındaki çocuklardır izledikten sonra ise çocukların tümü anket sorularına doğru cevap vermiştir. Doğru cevapların yanı sıra bilgilerine bilgi katmışlardır. Bildikleri konu hakkında daha da fazla şey öğrenmişlerdir. Aylar, günler, renkler ve sayılar gibi konularda İngilizce saymaya başladıkları gözlemlenmiştir. Sıfatları (küçük, orta, büyük) izledikten sonra İngilizce söylemişlerdir. Harfler konusunda, istenilen harf ile kelimeler türetmişlerdir. Bunu İngilizce olarak da yapmışlardır. En önemli şey izledikten sonra verilen yanıtlarda, genellikle program ile ilgili bir görsel veya şarkı hatırlanmıştır. Burada çocukların görsel ve işitsel algı gücü gözlemlenmiştir. Piaget'in teorisini doğrulamaktadır. Neil Postman da "Çocukluğun Yok Oluşu" adlı kitabında çocuklar ve yetişkinler için ayrı ayrı program yapılmasının daha uygun olacağı görüşünü savunmuştur. Bunun yapılması gerektiğinden bahsetmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak; izlemeden önce soruların bir kısmı cevaplanırken ya da cevaplanamazken, izledikten sonra görsel olarak örnekler verilmiş. Ve soruların hepsi doğru cevaplanmıştır. Fazlasıyla örnek verilmiştir. Sayılar, renkler, meyveler gibi kavramların İngilizce isimleri de söylenmiştir. Sorular cevaplanırken programdaki olay hatırlanarak cevap verilmiştir. Bu da işlem öncesi çocuklardaki görsel algı gücünü göstermiştir. Günler, aylar, sayılar belli bir şarkı ile öğrenilmiştir. Yani işitsel algı da bu noktada büyük önem taşımaktadır.

Çocuklar izledikten sonra sorulara cevap verirken “Susam Sokağı” programı karakterlerini taklit etmişlerdir. Bunu yaparken çok eğlenmişlerdir. Olayları hatırlayarak birbirine bağlayarak neden – sonuç ilişkisi kurmayı anlamışlardır. Hikâyeler, olaylar çocukların görsel hafızasında yer almıştır. Görsel algıları ile anlamlandırdıkları birçok kavramı nesnelleştirerek örnekler vermişlerdir. Piaget’in teorisi doğrulanmıştır. Araştırmada, 2 – 6/7 yaş olan 10 tane çocuk gözlemlenmiştir. Buna göre çocuklar izledikten sonra daha çok şey öğrenmişlerdir. Görsel ve işitsel olarak hatırlamaları da görsel ve işitsel algının gücünü kanıtlamaktadır. Bu çocuklar ipad ve iphone ve akıllı telefon kullanmayı bilen çocuklardır. Daha çok çizgi film izlemek ve oyun oynamak için kullanılmaktadırlar. Ya da kimi zaman anne ve babalarının telefonunu alarak müzik dinlemektedir. Ellerindeki cihazlarda birçok sembol ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Örneğin; Apple sorusu sesli olarak sorulmuş ve kâğıttaki apple yazısı gösterilmiştir. Çocukların ilk aklına marka olan Apple gelmiştir. Çünkü gün içerisinde en çok anne ve babalarının telefonu ya da ipad ile karşılaşmışlardır.

“Susam Sokağı” programı ile çocuklar öğrendikleri bir şarkıyı arkadaşları ile paylaşabilmektedir ve onlara öğretebilmektedir. Birçok temel kavramlarında İngilizcelerini öğrenebilmektedirler. Program aynı zamanda çocukların yabancı dil öğrenimine de katkıda bulunmuştur. Neil Postman Televizyon Öldüren Eğlence adlı kitabında, programın ilk yayınlandığı yıllarda anne – babaların suçluluk hissini biraz da olsa hafiflettiğinden bahsetmiştir. Çünkü anne – babaları çalışırken, çocuklar sürekli ekranın karşısında oturup birçok ileti bombardımanına maruz kalmışlardır. Ancak “Susam Sokağı” programı eğitici ve eğlendirici yönüyle çocukları olabildiğince diğer ileti bombardımanlarından uzak tutmuştur. Bir çocuğun görmemesi gereken ya da zararlı olabilecek (savaş, hastalık, işgal, politika haberleri, ...vb). Neil Postman “Çocukluğun Yok Oluşu” adlı eserinde çocuklara özel yayın yapılmasından, görsel öğelerle, işitsel öğelerin eğitici bir biçimde kullanılmasından bahsetmiştir. Yeni buluşların toplumsal gerçekliği nasıl değiştirdiği ve bunların olumsuz yanlarından nasıl korunacağımızın öğretilmesi gerektiğinden bahsetmiştir.

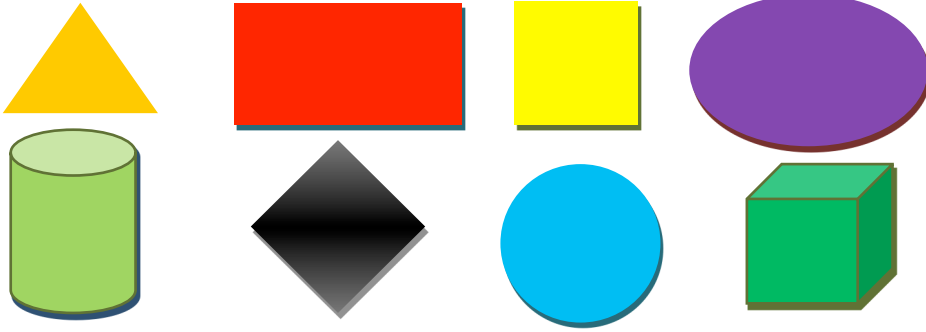
Eğitici programlar arasında “Dora Explorer”, “Caillou”, “Benimle oynar mısın?”, “Go Diego Go”, “Tarçın ve Arkadaşları” örnek verilebilir. Bu programlar eğitici ve eğlenceli bir programlardır. Bir nevi okul öncesi eğitim verdikleri söylenebilir. Özellikle görsel ve işitsel olarak medyanın “Susam Sokağı” programı ile eğitici bir işlev taşıdığını söyleyebiliriz.

EK. ANKET SORULARI

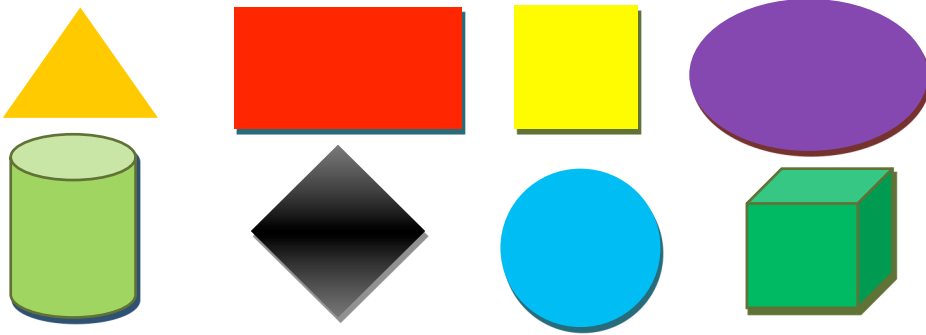
- Yaşınız?
- Cinsiyetiniz?
- Eğitim Durumunuz?

1. Kütüphane ne işe yarar?
2. Kütüphanede nasıl davranılır?
3. “Apple” burada ne yazıyor ve bu kelime ne demek?
4. Cookie Monster’ın en sevdiği yiyecek nedir?
5. 1’den - 10’a kadar sayınız?
6. Dünya’da kaç tane kıta var?
7. Mona Lisa’yı kim çizdi?
8. Tavşan, sincap ve farenin en sevdiği yiyecekler nelerdir?

9. Topu havaya atsam yere düşer mi? Neden?
10. Bir haftada kaç gün var?
11. Haftanın günlerini söyleyiniz?
12. Ü harfi ile başlayan bir şey söyleyiniz?
13. Penguen bir kuş türü müdür?
14. D harfi ile başlayan bir şey söyleyiniz?
15. Renkleri söyleyiniz.

16. Aşağıdaki şekillerin isimlerini söyleyiniz.

17. İtfaiye arabası ne renktir? Ne işe yarar?
18. “Arada” kelimesi ne anlama gelir?
19. Maymunların en sevdiği yiyecek nedir?
20. Hangisi ağır, hangisi hafif?

21. Kaç tane mevsim vardır?
22. Karşıdan karşıya geçerken neler yapmalıyız?
23. Kurabiyelerin boyutlarını söyleyiniz? (Sırasıyla)

24. Üçgenin kaç kenarı vardır?
25. Karenin kaç köşesi vardır?

KAYNAKÇA

Mamur, N. (2012). Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Görsel Kültür Diyaloglarına Yönelik Algıları. PDF

Postman, N. Televizyon: Öldüren Eğlence (İstanbul, Ayrıntı Yayınları 2014)

Postman, N. Kadife Karanlık (İstanbul, Su Yayınevi 2005)

Sınav Dershanesi Felsefe Grubu Kitabı, (2010, 01 Kasım). Öğrenme ve Zekâ Konulu Üniteler.

Yakut, A. (2013). Güncel Sistemden Estetik Eğitime Bir Öneri: Görsel Kültür Kuramı (Ankara) PDF.

Web Siteleri

<http://www.fikretucar.com/v2/wp-content/uploads/GorselKultur.pdf>

<http://www.nkfu.com/bilissel-ogrenme-nedir-turleri-ornekler/>

<https://prezi.com/-tdkfnosva45/gorsel-kultur/>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Piaget_Teorisi